

ЗАТВЕРДЖУЮ
Фізична особа підприємець
Л. Ф. Дячук
08.10.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Робота
вихователя: виховання, розвиток, безпека та підтримка дитини в
закладах освіти різного типу»

Розробник(и): ФОП Дячук Людмила Федорівна, РНОКПП 2384007045

Рецензент(и): Фізична особа підприємець Л. Ф. Дячук

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми – Дитина найгостріше відчуває тривогу дорослих і зміни довкола: переїзди, укриття, відсутність батьків, дистанційні формати. Вихователь, у закладі дошкільної освіти, у групі продовженого дня, у спеціальній школі чи інтернатному закладі, щодня відновлює для дитини відчуття безпеки, ритму і довіри. Програма зосереджена на виховній роботі: розвивальні та ігрові методики, організація змістовного дня і безпечного середовища, підтримка дітей з особливими освітніми потребами, робота з родиною і власний ресурс вихователя.

Цільова група: Вихователі та асистенти вихователя закладів дошкільної освіти, вихователі груп продовженого дня, вихователі спеціальних шкіл, інтернатних і санаторних закладів, вихователі-методисти, педагоги, які ведуть виховну роботу з дітьми.

Професійний стандарт: «Вихователь закладу дошкільної освіти» (2021); для вихователів груп продовженого дня, спеціальних та інтернатних закладів - «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024)

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки
- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами
- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій)

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06–1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми – Програма реалізується дистанційно: відеолекції, демонстрація виховних і розвивальних практик, розбір ситуацій із життя групи, картотеки ігор та вправ, самостійна

робота з методичними матеріалами і підсумкове завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації – Удосконалення професійної, психологічної та здоров'язбережувальної компетентностей вихователів: організація виховання і розвитку дітей у закладі освіти, підтримка дитини в умовах воєнного стану, інклюзивне і безпечне середовище групи, партнерство з родинами.

Завдання підвищення кваліфікації:

- оновити знання про нормативні вимоги до виховної роботи в закладі освіти, зокрема Базовий компонент дошкільної освіти для закладів дошкільної освіти
- опанувати ігрові, діяльнісні та інтегровані методики розвитку мовлення, мислення, соціально-емоційних і рухових умінь дітей
- освоїти прийоми підтримки дитини у стресі, роботи з тривогою і втратами, відновлення відчуття безпеки
- організувати безпечне, інклюзивне та розвивальне середовище групи, дії під час повітряної тривоги з дітьми
- напрацювати форми партнерства з батьками та організації змістовного дня в групі, зокрема в групі продовженого дня та інтернатному закладі
- опанувати техніки збереження власного емоційного ресурсу вихователя

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- професійна (методична) компетентність вихователя
- психологічна компетентність та знання вікових особливостей дитини
- здоров'язбережувальна компетентність і безпека освітнього середовища
- інклюзивна компетентність
- соціально-комунікативна компетентність, партнерство з родиною
- емоційно-етична компетентність
- організаційна та рефлексивна компетентність

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Вихователі зможуть організовувати виховну роботу в групі закладу освіти з ігровими і розвивальними методиками, підтримувати дітей у стресових ситуаціях, забезпечувати безпечне та інклюзивне середовище, змістовно вести день групи, будувати партнерство з батьками і зберігати власний ресурс.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації – Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації – Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми, обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: вихователь, група продовженого дня, дошкільна освіта. Тема модуля є окремим освітнім компонентом

обсягом від 2 до 30 годин; педагог обирає теми під свою посаду, проходити всі теми не обов'язково.

Перелік тем модулів не є вичерпним: суб'єкт підвищення кваліфікації поповнює його новими темами, які включаються до модуля відповідного напрямку. Перелік у цьому документі наведено станом на 08.10.2026; актуальна редакція розміщується в розділі «Важливі документи» програми на платформі «Вектор» і оновлюється в міру поповнення.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Дошкілля	8	1	1-29	2-30
2	Вихователь	16	1	1-29	2-30
3	ГПД	7	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	31			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Дошкілля (8 тем)

1. Ранній розвиток без перевантаження: ігрові практики вихователя
2. Дошкілля: готуємо групу до нового року через гру
3. Коли фізкультура стає грою: нетрадиційні атрибути та авторські ідеї для ЗДО.
4. Нетрадиційні атрибути, як важливий і ефективний засіб заохочення дошкільників до активної рухової діяльності.
5. Медіаігри для учнів дошкільної освіти. Використання медіаігр, сучасних засобів, методів та прийомів.
6. Мовленнєвий розвиток дитини в дошкільному віці. Підготовка до НУШ.
7. Особливості формування мовлення у дітей дошкільного віку з особливостями розвитку
8. Інфографіка і засоби візуалізації в навчальному процесі

Модуль 2. Вихователь (16 тем)

1. Створення стимулюючого навчального середовища для дошкілля. Розробка та використання творчих підходів
2. Налаштування педагога на позитивний стан. Передача мотивації учням.
3. Тепла співпраця та налаштування емоційного стану у роботі з учнями.
4. Позитивна роль вчителя в освітньому процесі
5. Розвиваємо soft skills дітей дошкільного віку: сучасні ефективні методи вихователя
6. Створення умов для психологічного комфорту в процесі навчально-виховної роботи Вихователя. Педагогіка емпатуерменту.
7. Позашкільна дистанційка- організація якісного та цікавого позаурочного онлайн.
8. Практичні підходи у дошкільній освіті в умовах воєнного часу. Як говорити з дітьми про складне в форматі творчих ігор та вправ.
9. Дошкілля в умовах воєнного часу. Форми взаємодії з дітьми та батьками.
10. Дошкілля 25/26. Як працювати в дистанційному форматі.
11. Педагогічне партнерство ЗДО з батьками вихованців під час дистанційної форми організації освітнього процесу
12. Духовно-моральне виховання Вихователем за Концепцією національно-патріотичного виховання в Україні.
13. Розвиток професійних компетентностей Вихователя в умовах воєнного стану
14. Організація освітнього процесу групи продовженого дня.
15. Вихователь ГПД. Підвищення кваліфікації
16. Засоби успішного навчання для вчителів та вихователів

Модуль 3. ГПД (7 тем)

1. Шляхи підвищення якості організації освітнього процесу груп продовженого дня.
2. Розумовий, фізичний та емоційний розвиток учнів на групі продовженого дня.
3. Школа повного дня як альтернатива ГПД
4. Застосування педагогіки емпатуерменту в проєктній діяльності на уроках НУШ
5. Освітній простір згідно рекомендацій МОН та аспектам Концепції НУШ.
6. Освітнє середовище НУШ: зв'язок між початковою та середньою ланкою освіти.
7. Педагогіка партнерства під час освітнього процесу: на уроках та ГПД.

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Дошкілля

Мета модуля: Підвищення фахового рівня працівників дошкільної

освіти.

Завдання модуля:

- Вивчення технік розвитку емоційного інтелекту у дітей
- Опанування методів організації ігрового простору
- Розробка індивідуальних планів розвитку вихованців

Модуль 2. Вихователь

Мета модуля: Розвиток професійних компетентностей вихователів.

Завдання модуля:

- Вивчення технік ефективного слухання та вирішення конфліктів
- Опанування методів національно-патріотичного виховання
- Розробка індивідуальних програм виховної роботи

Модуль 3. ГПД

Мета модуля: Вдосконалення професійної майстерності вихователів ГПД.

Завдання модуля:

- Вивчення режимних моментів та їх впливу на здоров'я дитини
- Опанування методів організації колективного дозвілля
- Розробка планів тематичних тижнів у ГПД

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу
17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта. Пер. з англ. Київ.: Сфера, 1998. 342 с.
2. Академічна доброчесність у середній школі: методичні рекомендації. URL: <https://tinyurl.com/chesnist>
3. Базовий компонент дошкільної освіти України / Під наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байєр О.М., Безсонова О.К., Брежнева О.Г., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 37 с. URL:

<https://bit.ly/3CannQl>

4. Безсонова О.К. Творчий продукт. Методична скарбничка вихователя. 2021. №1,2, 3.
5. Біла книга. Навчання через гру та діяльнісний підхід: огляд доказів./Дж.М.Зош, Е.Дж.Хопкінс, Х.Дженсен, К.Лю, Д.Ніл, К.Хірш-Пасек, С.Л.Соліс, Д.Вайтбрід. The LEGO Foundation, 2017. 39 с. URL: <https://cutt.ly/h1FRr1i>
6. Брежнева О. Г. Календарне планування (Тема «Кіно»). Ігри та вправи для картотеки. Методична скарбничка вихователя. 2017. №4. С.16 – 20; 29 – 35.
7. Брежнева О. Г. Сприяємо сенсорному розвитку дошкільників під час тематичного циклу занять. Методична скарбничка вихователя. 2016. № 2. С. 37 – 44.
8. Вчимося читати. Навч.-розв. посіб. для дітей 4–6 років. У двох частинах. К.: «Фенікс», 2020. Ч.1. 272с. з іл. <https://www.shelestova.com.ua/product/vchymosya-chytaty/>
9. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. К.: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
10. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку. Парціальна програма для дітей дошкільного віку. Київ: ІП НАПН України, 2019. 24 с.
11. Гавриш Н., Пометун О. Сталий розвиток: стосується кожного. Дошкільне виховання. 2018. №3. С. 2 – 6.
12. Гарбачук Н. Водний бізборд – лабораторія в дитсадку. Дошкільне виховання. 2020. С.21-23.
13. Джежелей О., Коваленко О. Вчуся читати. Навч-розвив. пос. для дітей Частина 1. Харків: Ранок, 2001. 144 с.
14. Дідюра Л., Міняйло О. На гостину до старого дуба. Дошкільне виховання. 2019. № 6. С.30 –32.
15. Іванік О. Рівний рівному ; посібник для менторів І Іванік О., Каравай А., Гейнек- Дагаргулія М., Лашук Ю., Кнюпа Ю. - Київ, 2018. - 57 с. - URL : <https://insha-osvita.org/article/posibnYk-dlia-mentoriv-rivnvi-rivnomu/>
16. Книш І. В. Кліпове мислення як норма та прояв геніальності. Нові виміри духовності на початку ХХІ століття : матеріали VI Міжнародної on-line конференції (24-25 травня 2018 року, Сумський державний університет) / за ред. проф. І. П. Мозгового. Суми : ФОРМ Цюма С. П., 2018. С. 48-49.
17. Корнеєва О.Л. Вихователі, які вміють грати, – виграють. Вихователь-методист. 2017. №2. С. 17 – 21.
18. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://bit.ly/3WP46vD>
19. Косенчук О.Г., Новик І.М. Досліджуємо якість освітнього процесу. Дошкільне виховання. 2020. № 10. С. 10-13. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/dv-102020kosenchuk-novi k.pdf>
20. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: <https://bit.ly/3Z8CtzV>
21. Косенчук О.Г., Новик І.М. ECERS-3: оцінюємо якість освітнього процесу по-новому. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2020. №12. С. 4 9. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/vmdz_12_2020-4-9.pdf
22. Ландрет Л. Правильне виховання характеру дітей. / пер. з англ. Степанова В., ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», 2017. 224 с.
23. Левінець Н.В. Моделювання здоров'язбереігаючого середовища дошкільного навчального закладу: сучасні підходи. URL: <https://ird.npu.edu.ua/files/levinec.pdf>
24. Линьов К. Концепція розвитку закладу освіти: з чого починати (част. 1). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WMiLcW77tyM> .
25. Маркозова О.О. Навчання впродовж життя – необхідна передумова досягнення життєвого успіху людини. Вісник Національного

університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». № 2 (29). 2016. С. 198-205.

26. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: <https://bit.ly/3WP9qiB>
27. Матеріали круглого столу «На шляху до якісного дошкілля»: упоряд. О.Г.Косенчук, Л.В.Куземко, О.А. Венгловська, І.М.Новик: УІРО, 2021. 35 с. URL: https://uied.org.ua/wpcontent/uploads/2021/02/kruglij-stil_na-shlyahu-do-yakisnogo-doshkillya.pdf
28. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
29. Піроженко Т.О. Ладивір С.О., Соловійова Л.І. та ін. Компас у світі ціннісних орієнтацій дошкільника : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2016. 56 с.
30. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції постанови КМУ від 27.01.2021 №86). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-%D0%BF#Text>
31. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
32. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641 : наказ МОН України від 06.06.2022 № 527 (із змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 23.06.2022 №586). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
33. Робінсон К., Ароніка Л. Школа майбутнього. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
34. Скидан М.А., Євдін О.М. , Могильниченко В.М., Горіцький О.В., Жихарев О.П., Крикун О.М. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / за заг. редак. М.А. Скидана. Київ: Атіка-Н, 2007. 92 с.
35. Слюсар А, Шабер Н. Дитинство серед природи. Дошкільне виховання. 2020. №2. С.11 – 15.
36. Шаблони для створення презентацій. URL: <http://teach-inf.at.ua/load/prafika/49>
37. Adizes I. Corporate Lifecycles: How and Why Corporations Grow and Die and What to Do about it. Englewood Cliffs., N.J.: Prentice Hall, 1989, 384 p.
38. Capt V. L'enseignement du français et le défi du numérique. URL: <http://surl.li/earop>
39. European Diploma in Psychology: Draft Proposal prepared for consultation from the EuroPsy2 Project Group. Version 2.7 revised. October 2003. URL: <http://www.europsy.eu.com>
40. Smit R. Formative Beurteilung im kompetenz- und standardorientierten Unterricht. URL: <http://surl.li/eakye>

Додаткова література:

1. Біла книга. Діяльнісний підхід у школі./ Р. Паркер, Б.С. Томсен. The LEGO Foundation, 2019. 75 с. URL: <https://cutt.ly/H1FE8Wy>
2. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
3. Деякі питання організації та проведення супервізії: наказ МОН від 18.10.2019 р. №1313. URL: <https://bit.ly/3Vm9jeg>

4. Дубицкий А.Е., Семенов И.А., Чепкий Л.П. Медицина катастроф. Київ: Здоров'я, 1993. 462 с.
5. Інновації, що приносять результат / упоряд. Т. М. Загорулько. Харків : Основа, 2016. 158 с.
6. Компетентнісний підхід: ідеї для реалізації на уроках. URL: <https://bit.ly/3iujpsL>
7. Ломакович С.В., Панченков О.А., Терещенко В.М. Участь у проєкті PISA як потенційна можливість побачити вітчизняну освіту без «прикрас». Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2015. № 11-12. С. 19-23. URL: <http://surl.li/edkle>
8. Програма PISA (програма міжнародного оцінювання учнів). Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. 2011. № 11-12. С. 39-68. URL: <http://surl.li/edklu>
9. Робінсон К. Школа майбутнього. Революція у вашій школі, що назавжди змінить освіту. / переклад з англ. Г. Лелів. Львів : Літопис, 2016. 258 с.
10. Степико М. Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с. URL: <https://bit.ly/3uQpsxT>
11. Фінанси: Практикум: Навч. посіб. Азаренкова Г.М., Борисенко І.І. Київ: Знання, 2008. 279 с.
12. Basque J. La conception de cours à distance. Une réflexion. URL: <http://surl.li/eakwq>